

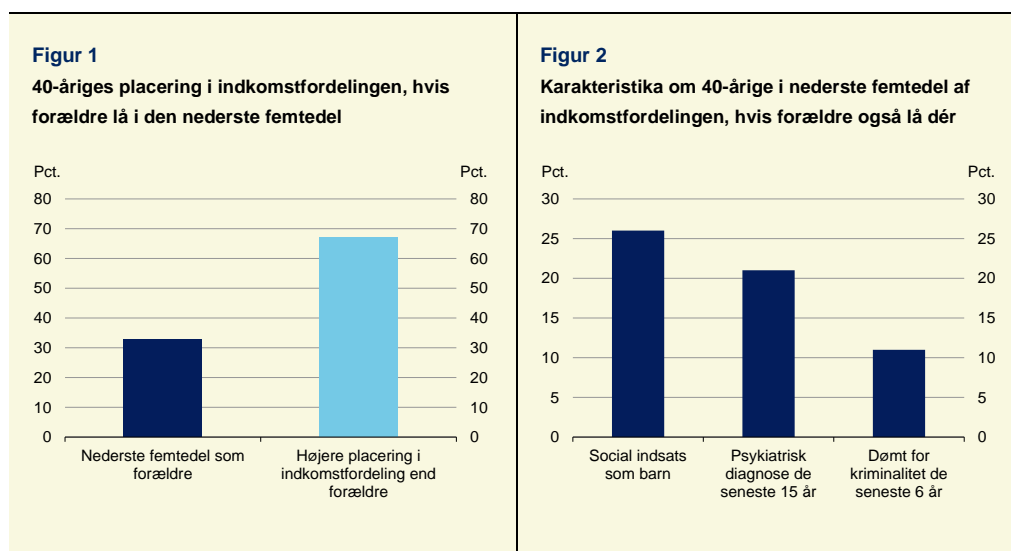
Stor mobilitet mellem generationer, men svære opvækstvilkår kan spænde ben

Et kerneelement i den danske velfærdsmodel er at understøtte stor mobilitet mellem generationer. Det sker blandt andet ved fri og lige adgang til uddannelse. Det giver børn og unge mulighed for at skabe et selvstændigt liv og udfolde deres potentiale efter talent og interesser. Det er ikke kun til glæde for den enkelte, men også for samfundet som helhed, fordi det øger den samlede velstand.

I alle samfund – både med lille og stor mobilitet – vil nogle børn ende omkring samme sted i indkomstfordelingen som deres forældre. Det kan afspejle normer og værdier i familien, ligesom forældre kan være stærke rollemodeller. Det er ikke nødvendigvis et problem. Eksempelvis kan et barn med faglærte forældre blive inspireret til selv at tage en erhvervsuddannelse, fordi forældrene har haft gode jobmuligheder og en pæn indkomst, som det er tilfældet for mange faglærte.

Men i samfund med stor mobilitet vil de fleste børn ende et andet sted i indkomstfordelingen end deres forældre. Sådant et samfund er Danmark. 67 pct. af børn og unge, som er vokset op i familier med de 20 pct. laveste indkomster, er højere i indkomstfordelingen som 40-årige end deres forældre var omkring samme alder, jf. figur 1. Det er en meget høj mobilitet. Den er imidlertid ikke fuldkommen. Det ville blandt andet forudsætte, at 80 pct. af børn og unge ender højere i indkomstfordelingen end deres forældre.

Meget tyder på, at svære opvækstvilkår er med til at spænde ben for mobiliteten. Blandt de 40-årige, der ligger i den nederste femtedel af indkomstfordelingen ligesom deres forældre, har 26 pct. modtaget en social indsats i barndommen. Det kan fx være en anbringelse uden for hjemmet eller en forebyggende foranstaltning. Og i voksenlivet har mange psykiske og sociale problemer. 21 pct. har fået stillet en psykiatrisk diagnose inden for de seneste 15 år og 11 pct. er blevet dømt for kriminalitet inden for de seneste 6 år, jf. figur 2.



Anm.: Mobiliteten vedrører erhvervsindkomst. Se kapitel 6: Mobilitet mellem generationer.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.